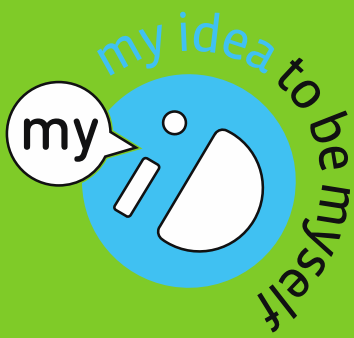

Mijn ID Reader Seksuele Diversiteit voor Mbo-docenten

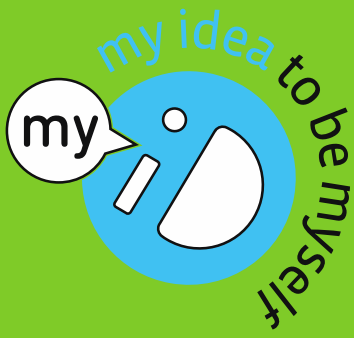
Deze publicatie kan geciteerd worden als	Dankmeijer, P. (2020). Mijn-ID Reader Seksuele Diversiteit voor Mbo-docenten. <i>Amsterdam: GALE, Athene: EUROTraining</i>
Project titel	Sexual Diversity Sensitivity in Social Domain Vocational Training (SENSE)
Erasmus+ referentie	2018-1-NL01-KA202-038973
Datum	21 oktober 2019; 8 december 2020
Partners	GALE; EUROTraining Educational Organization
Auteurs	Peter Dankmeijer. Dit is de Nederlandse vertaling met substantiële redactie van de Engelse versie.

De steun van de Europese Commissie voor de productie van deze publicatie impliceert geen verantwoordelijkheid voor de inhoud. Die inhoud reflecteert alleen de mening van de auteurs en de Europese Commissie kan niet verantwoordelijk worden gehouden voor de inhoud of voor het gebruik van de informatie in deze publicatie.

Content

Over het begrip seksuele diversiteit	3
Hoe discriminatie werkt.....	3
Het OGLO model	3
De discriminatiespiraal.....	5
Plagen, pesten en discriminatie	9
Ingaan op veel gestelde vragen door studenten	11
Informatieve vragen of bevooroordeelde vragen?	11
Vier soorten vragen	12
OPENLIJK: vragen over afwijken van de norm	12
GENDER: vragen over gender en rolpatronen.....	19
LEEFSTIJL: vragen over seksualiteit en relaties	20
ORIENTATIE: vragen over seksuele voorkeur.....	23
Hoe een veiligere schoolomgeving te creëren	27
Diagnose en doelen	27
Omgeving.....	28
Educatie.....	28
Leerlingenzorg	28
Fasen van beleidsontwikkeling	29

Over het begrip seksuele diversiteit

In deze reader en in de handleiding gebruiken we “seksuele diversiteit” als term voor alle identiteiten en gedrag rond seksuele voorkeur (hetero, homo, lesbisch, biseksueel), gender identiteit (cisgender en transgender identiteiten) en sekse-karakteristieken (vormen van intersekse condities)¹. Seksuele diversiteit speelt voor iedereen voortdurend en in hun hele leven een rol.

In deze reader richten we ons op hoe seksuele diversiteit een rol speelt in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Voor LHBTI+ (lesbische, homo, biseksuelen, transgender, intersekse enzovoorts) studenten speelt seksuele diversiteit een rol omdat hun welzijn en leervermogen op school kunnen leiden onder mogelijk discriminatie. Daarnaast speelde rollen seksuele diversiteit in elk beroep een rol speelt. In sociale en verzorgende beroepen misschien wat meer dan andere, maar het speelt altijd een rol omdat seksuele diversiteit zo verweven is in alle waarden en de normen en instituties van onze maatschappij. We hopen dat de training in deze reader docenten helpt om studenten meer effectief te begeleiden op dit punt.

De reader is een geredigeerde en verkorte versie van een eerdere GALE reader uit 2018².

Hoe discriminatie werkt

Als je voorlichting wilt geven over seksuele diversiteit, zul je merken dat mensen vaak stereotype verwachtingen hebben volgens een bepaald patroon.

Het OGLO model

GALE heeft samen met de Nederlandse organisatie EduDivers het **OGLO** model ontworpen om uit te leggen hoe dat patroon in elkaar zit en hoe het leidt tot discriminatie en uitsluiting.

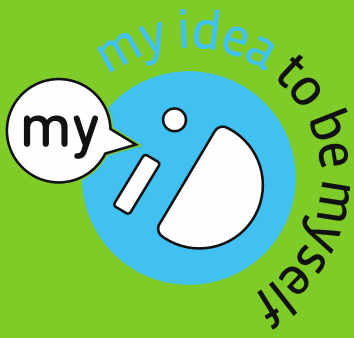
Het OGLO model begint met de vraag wat discriminatie van seksuele diversiteit eigenlijk is. Als je de meest voorkomende vragen van jongeren analyseert, merk je dat het er niet alleen om gaat dat LHBTI+ worden gediscrimineerd, maar dat mensen een hele serie verwachtingen hebben over hoe je jezelf dient te gedragen. Ze hebben een norm waaraan zij jouw gedrag afmeten. Deze norm bestaat uit vier elementen:

1. Openheid
2. Gender en rolpatronen
3. Leefstijlen en seksualiteit
4. Oriëntatie of seksuele voorkeur

GALE noemt dit het OGLO model. Dit model dient om de normen achter verschillende vormen van discriminatie beter te kunnen herkennen.

¹ Geïnspireerd door J. Meyer, Elizabeth, Sexuality and Gender, ‘Creating Schools That Value Sexual Diversity’, 2009
http://digitalcommons.calpoly.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1012&context=coe_dean

² Dankmeijer, Peter, GALE, Sexual Diversity in Schools: Reader, 2018

Het OGLO model

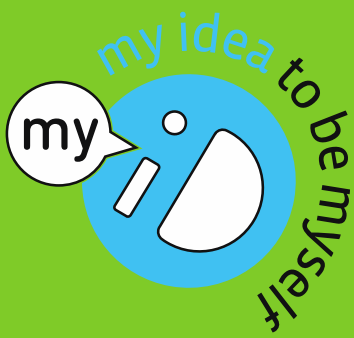
mijn idee om mezelf zijn

De norm rond **openheid** betekent dat je zichzelf in het openbaar aan de norm van je eigen groep of gemeenschap houdt en dat je afwijkende gevoelens of gedrag verbergt.

De norm rond **gender** en rolpatronen houdt in dat men verwacht dat je een echte man OF een vrouw bent, en dat je jezelf zo gedraagt.

De norm rond **leefstijl** en seksualiteit houdt in dat iedereen een relatie heeft of nastreeft volgens een bepaald ideaal: liefst dat men een eeuwigdurende, monogame relatie heeft waarin seks gericht is op geslachtsgemeenschap met het doel om een kind te krijgen. Ook zijn er vaak allerlei onbesproken verwachtingen hoe "normale" seks zelf zou moeten plaatsvinden (romantische sfeer, met zijn tweeën, met een vaste partner, man neemt initiatief en is actief, penisgericht, penetratie, de vrouw is passief en vooral gericht op het genot van de man, je moet klaarkomen en liefst gelijktijdig).

De norm rond seksuele voorkeur of **oriëntatie** houdt in dat men verwacht dat je jezelf aangetrokken voelt tot iemand van het andere geslacht, dus heteroseksueel bent. Van andere seksuele voorkeuren wordt verwacht dat je die expliciet aankondigt ("coming-out") en eventueel uitlegt.

Deze volledige reeks normen en waarden werd door Alice Schwarzer bestempeld als 'de norm van heteroseksualiteit' en vaak afgekort tot 'heteronormativiteit' (deze term werd in 1991 gepopulariseerd door de theoreticus Michael Warner, maar de theorie is ontwikkeld in de jaren 70). Heteronormativiteit betekent niet dat iedereen heteroseksueel moet zijn, maar verwijst naar de aanname dat iedereen hetero is en zich zou moeten gedragen volgens een sociaal ideaal rond het heteroseksuele paar.

De discriminatiespiraal

In de praktijk is het natuurlijk lang niet altijd zo dat iedereen zich volgens deze normen gedraagt. Veel mensen zullen op een of meer punten van de verwachtingen afwijken. Als dit gebeurt, krijgen mensen vaak een onbehaaglijk gevoel: een negatieve emotie. Negatieve emoties kunnen leiden tot een negatieve houding, die vervolgens weer kunnen leiden tot negatief gedrag. Negatief gedrag leidt over het algemeen dat stereotypen, die vervolgens weer worden gezien als afwijking van de norm en negatieve emotie opleveren. Dit is dus een negatieve vicieuze cirkel, die GALE de discriminatiespiraal noemt.

De discriminatiespiraal

Welke normen? OGLO

Openheid

wijk niet af van je eigen groep; als je dat toch doet, hou het dan privé of verborgen

Gender

er bestaan natuurlijk alleen mannen en vrouwen, dus mannen moet krijgers zijn en vrouwen moeten zorgen

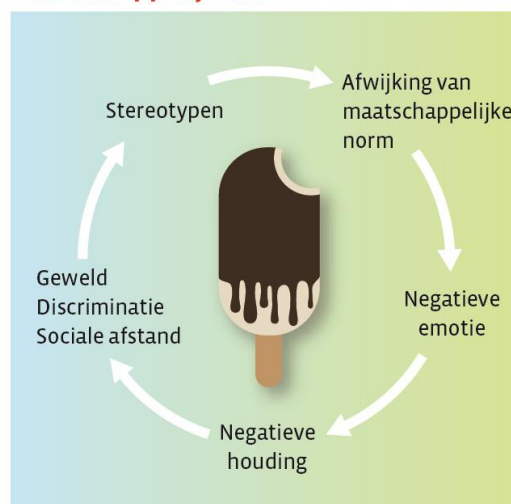
Leefstijl

iedereen wil een romantische, eeuwigdurende, monogame relatie en kinderen

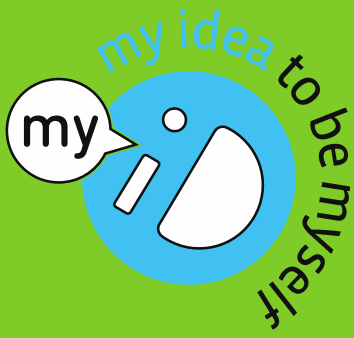
Oriëntatie

iedereen wordt behandeld als hetero tot het tegendeel bewezen is

Maatschappelijke norm

mijn idee om mezelf zijn

Negatieve emoties

De primaire negatieve emotie die we voelen bij iets wat ongewoon en onverwacht is, is een instinctieve reactie. Vanuit onze overlevingsdrang hebben wij een ingebouwde zogenaamde *vlucht- of vechtrespons* in onze hersenen. Bij beelden over gebeurtenissen die voor ons ongewoon zijn, besluiten onze hersenen in eerste instantie instinctief dat er sprake is van de mogelijke bedreiging en dat we moeten vluchten of vechten. Deze *fight-or-flight respons* is geheel natuurlijk en niet te onderdrukken.

Maar in een moderne maatschappij is het je volledig overgeven aan je "natuurlijke" instinctieve emoties niet constructief. "Beschaafd" gedrag betekent daarom dat we moeten leren is om ons niet helemaal aan deze primitieve instincten over te geven en ernaar te handelen.

Desondanks is het van belang te erkennen dat de *fight-or-flight* impuls zelf natuurlijk is en dat het disfunctioneel is hem *volledig* te onderdrukken. Het onderdrukken van deze primaire emoties kan negatieve gevolgen hebben, bijvoorbeeld zelfonderdrukking, met als gevolg stress en op termijn burn-out.

Het afkappen van de primaire emoties van andere mensen - ook als die homofoob, bifoob of transfoob zijn - zal op hen doorgaans overkomen als een gebrek aan erkenning voor wat zij persoonlijk voelen, bijvoorbeeld hun religieuze overtuiging. Als je wilt omgaan met mensen die een primaire homofobe emotie voelen, kun je daarom het best hen eerst even laten uitzagen, daarna benoemen wat je hebt gezien en vragen wat er gebeurde. Een emotionele vlucht of vechtrespons duurt altijd maar kort. Na het even uitspreken is de emotie vaak al voorbij en kunnen mensen hopelijk reflecteren op hun gevoel.

Negatieve houding

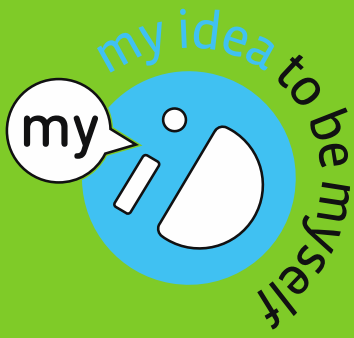
Als negatieve emoties aan de lopende band worden bevestigd, zullen mensen daardoor een negatieve houding ontwikkelen.

Van negatieve houdingen is het belangrijk om te weten dat ze uit twee soorten elementen bestaan: cognitieve en affectieve elementen.

De cognitieve aspecten van de negatieve houding komen tot uiting in de argumenten die mensen gebruiken om homoseksualiteit, biseksualiteit en transseksualiteit af te wijzen. Bijvoorbeeld door te zeggen dat homoseksualiteit verboden is vanuit het geloof, dat de mensheid zal uitsterven als iedereen homoseksueel zou zijn, en dat het onnatuurlijk is. Men kan proberen deze cognities of redeneringen te veranderen door mensen de juiste informatie te geven, maar in de praktijk van een voorlichting of een gesprek zal je merken dat dit weinig zin heeft.

De affectieve elementen worden gevormd door een onbehaaglijk onderbuikgevoel. Hoewel die vaag zijn en mensen vaak het aan taal ontbreekt om deze gevoelens uit te drukken, zijn de affectieve elementen van een negatieve houding veel belangrijker dan de cognitieve aspecten.

GALE noemt dit het "Magnum" effect. In een Magnum ijsje wordt het ijs bedekt met een dunne laag chocolade. Op deze manier moeten we naar "houding" kijken: er ligt een dunne laag cognitieve argumenten op het ijs, wat de affectieve elementen in de vorm van "bevroren emoties" representeert. Omdat mensen met een negatieve houding de neiging hebben om zich voor een dialoog over hun negatieve emoties af te sluiten, werkt het "Magnum effect" als volgt: zodra je ingaat op één van hun vooroordelen, dan komen ze met een volgend

argument. Het lijkt alsof ze niet luisteren. Dit komt omdat de kern van een negatieve houding niet ligt op het cognitieve niveau van argumenten, maar op het onderliggende emotionele niveau. Het "Magnum effect" verklaart ook waarom de bezwaren tegen afwijken van de heteronorm zich vaak ook juist *niet* uiten in de vorm van heftige emoties. Vaak komen ze meer tot uiting in de vorm van zakelijke maar starre meningen, zure of bagatelliserende opmerkingen en desinteresse ("dit is geen cool onderwerp", "waarom moeten we het daar nu wéér over hebben?").

Een goede strategie om met homofobe, bifobe en transfobe houdingen om te gaan is om een dialoog te starten over de gevoelens ten grondslag liggen aan de oppervlakkige meningen en vooroordelen. Met andere woorden: door de argumenten te negeren en het ijs (de bevroren emoties) te ontdooien. Een echt leerproces komt alleen op gang als je studenten (of anderen) zover kunt krijgen open en serieuze nieuwsgierige vragen te stellen. Deze openheid ontstaat pas op het moment dat je de negatieve emoties en houding hebt kunnen verwerken.

Negatief gedrag

Uit onderzoek blijkt dat een negatieve houding een belangrijke voorspeller is van negatief gedrag. Bij homofobie, bifobie en transfobie denken we vaak in eerste instantie aan hele expliciete negatieve handelingen, zoals schelden en geweld.

In de praktijk blijkt echter dat het overgrote deel van het negatieve gedrag naar LHBTI+ bestaat uit *sociale afstand*. Als men weet of vermoedt dat je homo, lesbisch, bi, transgender bent of een intersekse conditie hebt, gaat men liever niet met je om en probeert men op allerlei subtiele manieren minder met je in contact te komen of letterlijk uit je buurt te blijven.

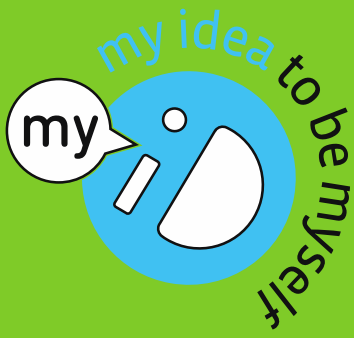
Dit soort meer en soms minder subtiele sociale uitsluiting is een belangrijke reden waarom LHBTI+ gestrest kunnen worden: iedereen heeft behoefte aan sociaal contact en sociale uitsluiting is een van de meest bedreigende sociale "straffen". Zo wordt verondersteld dat het structureel nemen van sociale afstand van LHBTI+ jongeren gemakkelijk kan leiden tot zelfmoord. Stress door langdurige subtiele sociale uitsluiting noemt men ook wel minderheidsstress. Ook andere minderheden hebben hier last van.

Stereotypering en negatieve beeldvorming

Als mensen structureel LHBTI+ op afstand houden, kennen ze dus niemand hun nabije werkelijkheid, en kennen ze alleen maar beelden van LHBTI+ die hun opvallen *omdat* ze *anders* zijn dan wat ze gewend zijn. Dat wil zeggen: anders dan de norm van heteroseksualiteit.

Deze *beelden van afwijkingen van de norm van heteroseksualiteit* noemen we stereotypen.

Stereotypen zijn dus niet door LHBTI+ zelf gecreëerde extreme en negatieve rolmodellen, maar beelden die zijn ontstaan door het *eenzijdig waarnemen* van kenmerken. Je kunt dus niet stereotypen bestrijden door minder af te kijken, integendeel, door te benadrukken dat LHBTI+ "normaal" zijn, loop je een groot risico dat je alleen de LHBTI die zich heteronormatief gedragen legitimeert en de anderen impliciet of expliciet veroordeelt. Het echte bestrijden van stereotypen doe je door nieuwsgierigheid te wekken naar diversiteit.

Omdat stereotypen overkomen als afwijkingen van de norm, kunnen ze weer tot vlucht- en vecht-emoties leiden. Daarmee is de vicieuze cirkel rond.

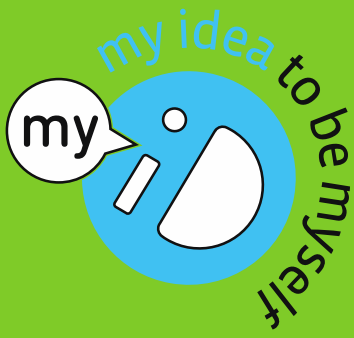
Wat kun je doen?

Het OGLO-model geeft een samenvatting van de verschillende aspecten van heteronormativiteit. De discriminatiespiraal geeft een samenvatting van de vicieuze cirkel van negatieve emoties, houdingen, gedrag en stereotypering die heteronormativiteit in stand houden en versterken.

Als wij homofobie, bifobie en transfobie willen bestrijden, moeten we dus eigenlijk heteronormativiteit verminderen door diversiteit meer te waarderen en deze negatieve spiraal doorbreken.

Dat kunnen we doen door:

1. de beeldvorming rond het "heteroseksuele" ideaal te nuanceren
2. door negatieve emoties even de ruimte te geven zonder ze te bevestigen en daarna te benoemen wat je gezien en verbaasd en nieuwsgierig door te vragen naar wat er gebeurt
3. door een dialoog aan te gaan over negatieve houdingen en hun consequenties
4. door negatief gedrag - waaronder vooral sociale afstand - in de praktijk tegen te gaan en door samenwerking te bevorderen.

Plagen, pesten en discriminatie

Pesten is een hot topic tegenwoordig. Maar wat is pesten eigenlijk, waarin verschilt het van plagen en van discriminatie, en hoe gaan wij om met dat graduele onderscheid?

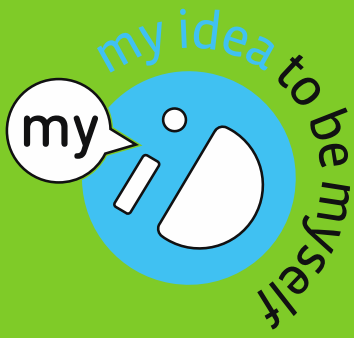
Volgens de meest gangbare definitie is pesten het herhaaldelijk negatief bejegenen van een persoon door een andere persoon, waarbij er een verschil in macht is tussen beide personen. Het verschil met plagen is tweërlei: enerzijds veronderstelt het woord plagen dat het niet kwaad bedoeld is, anderzijds gaat het om eenmalige gebeurtenissen.

In het gangbare jargon rond pesten komt het begrip discriminatie niet voor. Formeel betekent discriminatie "ongelijke behandeling". Discriminatie is niet altijd slecht, want je bent vaak gedwongen om onderscheid te maken. In de Wet Gelijke Behandeling wordt daarom gesproken over "ongerechtvaardigd onderscheid". Negatieve bejegening kan natuurlijk een vorm van ongerechtvaardigd onderscheid zijn. In het algemeen noemen we dit alleen discriminatie als er duidelijk sprake van is dat een slachtoffer negatief bejegend wordt *vanwege* diens lidmaatschap van een bepaalde achtergestelde maatschappelijke groep.

De houding van mensen ten opzichte van plagen, schelden, pesten en discriminatie verschilt. Leraren schatten de klankkleur en de houding ten opzichte van zulke gebeurtenissen nogal uiteenlopend in. Uit een onderzoek onder basisschoolstudenten in Amsterdam Oost bleek ook dat leraren in de werkpraktijk nauwelijks onderscheid maken tussen plagen, pesten en discriminatie. Zij zien negatieve gebeurtenissen op school als een continuüm van relatief onschuldige omgangsvormen, die horen bij het feit dat kinderen jong zijn. Het is de vraag hoe Mbo leraren hiermee omgaan. Veel studenten komen immers uit de straatcultuur waarin grof taalgebruik, seksisme en homofobie "normale" omgangsvormen zijn. Veel leraren zien er niet zo gauw kwaad in, tenzij studenten of studenten heel direct en expliciet haat uitdragen. Vaak is dat alleen bij zwaar haat-gerelateerd geweld. Maar als zij geconfronteerd worden met echt haat-gerelateerde polarisatie en geweld voelen leraren zich vaak hulpeloos.

We noemen enkele voorbeelden van hoe negatieve bejegening rond seksuele diversiteit vaak als "onschuldig" wordt afgedaan:

- Schelden voor homo of mietje wordt vaak afgedaan met dat studenten niet de bedoeling hebben om te discrimineren, en dat de studenten niet weten wat het woord betekent; dat het zomaar een betekenisloos scheldwoord is.
- Het niet willen omgaan met homo-, lesbische of transseksuele studenten door heteroseksuele studenten wordt vaak genegeerd alsof zulke sociale uitsluiting geen kwaad kan omdat daarbij geen direct geweld bij aan te pas komt.
- Algemene negatieve opmerkingen over homoseksuelen of transseksuele worden vaak genegeerd, omdat "iedereen zijn mening mag hebben" zolang er geen specifieke personen gekwetst worden. Dit gebeurt ook vaak in situaties waar studenten wel worden aangesproken op racistische en seksistische opmerkingen.
- Denigrerende opmerkingen over non-conformistisch rolgedrag (mietje, watje, manwif) worden in het geheel niet gezien als discriminerend, noch als pesten. Sommige docenten bezigen zelf dit type taalgebruik (gymleraar: "je loopt als een mietje").

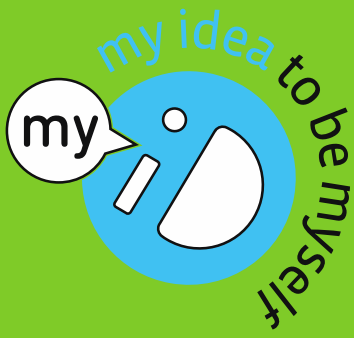

- Discriminerende lesmaterialen (negatieve opmerkingen over homoseksuele relaties, of volledige afwezigheid van aandacht voor seksuele diversiteit), inrichting van het gebouw (beledigende graffiti, afwezigheid van gender-neutrale toiletten) en administratieve regelingen (aanpassen van het geslacht in de schooladministratie van een transgender leerling) worden gelaten voor wat het is, omdat aanpassing “niet mag” of “teveel tijd kost”.

Op deze manier omgaan met plagen, pesten en discriminatie beperkt zich niet tot seksuele diversiteit. Soms is het echter wel zo dat opmerkingen die onacceptabel zouden zijn op het gebied van vrouwen, ras of handicap, makkelijker geaccepteerd worden als het over LHBTI+ gaat. Dit is bijvoorbeeld het geval als schelden voor “homo” of “mietje” niet wordt aangepakt terwijl er bij schelden voor “nikker” of “hoer” direct maatregelen worden genomen.

Deze omgang met plagen, schelden, pesten en discriminatie werkt ook door in de studentenzorg. Zo krijgen LHBTI+ studenten en ook LHBTI+ docenten geregeld te horen dat zij zich niets moeten aantrekken van negatieve opmerkingen, ze “langs zich heen moeten laten glijden”, en dat schelden geen pijn doet. Of in sommige, iets betere gevallen, dat de betreffende LHBTI+ leerling of docent wordt afgezonderd van de negatieve reacties, bijvoorbeeld door te “mogen” lunchen in een apart lokaal of de sleutel te krijgen van de achterdeur van de school om niet over het schoolplein binnen te hoeven komen. Dit soort echt gebeurde “oplossingen” zijn ontkenningen van het signaal, de pijn en de klacht van LHBTI+ studenten (of docenten) en bevestigen de indruk van de LHBTI+ student dat de school de oorzaak (de negatieve sfeer) niet wil aanpakken. Het slachtoffer moet het probleem zelf maar oplossen of zich isoleren op een “veilige plek”.

De vraag is nu: hoe gaat jouw instituut hiermee om? Ongetwijfeld ben je als persoon van plan om je beste beentje voor te zetten. Maar hoe gaat dat in de praktijk? Denk eens aan de voorvallen op jouw school, en hoe je hierop gereageerd hebt. Wat gaat er door je heen als je zulke voorvallen meemaakt? Treed je altijd consequent op en krijg je daarbij steun van collega's? Of treed je op, maar moet je maar afwachten hoe anderen reageren? Of is het gewoon lastig op jouw school? Grijp je soms niet in, omdat je jezelf onzeker voelt of niet weet wat te doen? Of misschien zie je voorvallen gewoon over het hoofd en vraag je jezelf af hoe je daar meer zicht op kunt krijgen.

Ingaan op veel gestelde vragen door studenten

Deze tekst is geschreven alsof we als leraar of voorlichter op een school jongeren aanspreken. Op deze manier proberen we je het gevoel te geven hoe je een gesprek over seksuele diversiteit met jongeren kunt voeren.

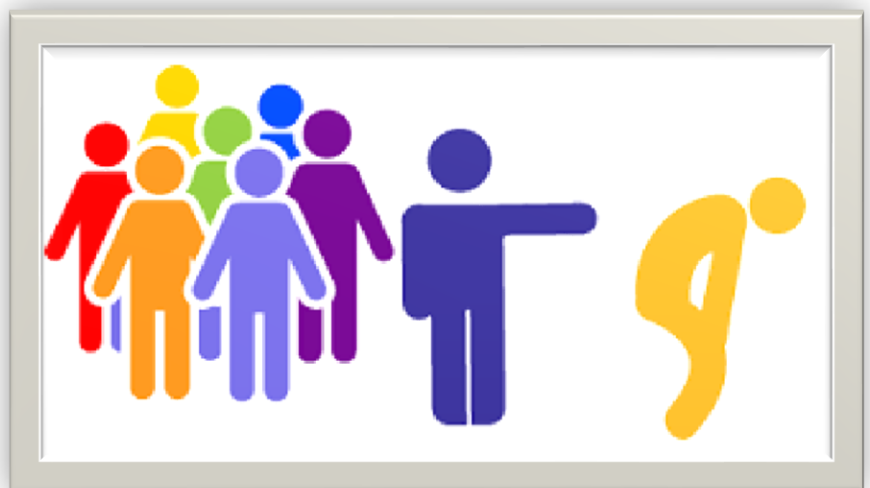
De vragen zijn gebaseerd op de vragen die homo- en lesbische voorlichters krijgen als ze door scholen worden uitgenodigd. De antwoorden zijn mogelijke antwoorden. Hoe je een vraag precies beantwoordt, hangt altijd van jezelf af. Met deze antwoorden proberen we wel een richting aan te geven. Een richting die jongeren helpt om meer tolerant en vriendelijk op LHBTI+ te reageren. De vragen geven voor een deel informatie, maar voor een deel zetten ze ook aan het denken over waarom een student de vraag eigenlijk stelt.

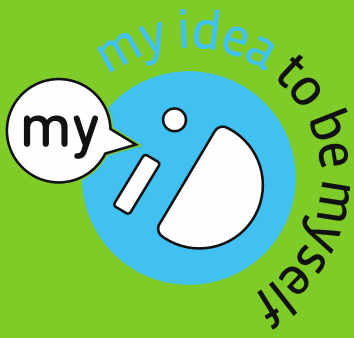
In dit artikel hebben we het vaak over LHBTI+. Dat betekent: lesbisch, homo, biseksueel, transgender, of interseksueel (eigenlijk: mensen met een intersekse conditie). Lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgender mensen en mensen met een intersekse conditie hebben hele verschillende ervaringen en verschillen dus erg van elkaar. Maar ze hebben gemeen met elkaar en dat ze vaak gediscrimineerd worden op grond van hun seksuele oriëntatie of de manier waarop ze hun mannelijkheid of vrouwelijkheid laten zien. Of de manier waarop ze afwijken van de heteronorm. In dit artikel vatten we die groepen dus samen als LHBTI+, maar je moet steeds onthouden dat het eigenlijk gaat over meerdere en verschillende groepen.

Hier vind je een aantal vragen die je zou kunnen hebben, en antwoorden daarop. Als je meer vragen hebt, mag je ze mailen naar info@gale.info. Dan bekijken we of we een antwoord kunnen vinden en kunnen we het antwoord misschien opnemen in een volgende versie van deze reader.

Informatieve vragen of bevooroordeelde vragen?

Voordat we op de vragen zelf ingaan, willen we eerst iets zeggen over *hoe* studenten vragen stellen. Stellen studenten een vraag omdat zij nieuwsgierig zijn en echt informatie willen? Of denken ze dat LHBTI+ mensen vreemd zijn, en stellen ze vragen omdat ze verrast, gechoqueerd, bang of misschien zelfs vol walging zijn? Is hun vraag serieus, of zijn ze op zoek naar een manier om te bewijzen dat hun mening de juiste mening is? Als de studenten niet echt nieuwsgierig zijn naar het antwoord, dan is hun vraag bevooroordeeld en niet een echte vraag, maar een *opmerking die verpakt is als een vraag*.

Vier soorten vragen

Op basis van het OGLO model kunnen we veelgestelde vragen over seksuele diversiteit verdelen in de volgende categorieën:

1. vragen over **openlijk** zijn en de gevolgen, zoals: wat gebeurt er als je er voor uitkomt, wat is LHBTI+ discriminatie en vragen over LHBTI+ subculturen
2. vragen over **gender**: mannelijke en vrouwelijke rollen, zoals wat transeksualiteit is, wie welke rol in een homo/lesbische relatie heeft en waarom sommige mensen zich vrouwelijk of mannelijk gedragen
3. vragen over **leefstijlen**: hoe je een partner vindt, vormen van seksualiteit en relaties
4. vragen over seksuele **oriëntatie**: hoe seksuele voorkeur ontstaat, hoe het voelt, of en waarom het anders is dan heteroseksualiteit.

OPENLIJK: vragen over afwijken van de norm

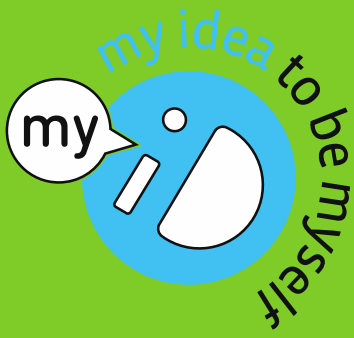
Is homo, lesbisch of biseksueel zijn een mode?

Nee. Een mode duurt altijd kort en verandert elk seizoen. Mode is ook vooral een uitvinding van modeontwerpers en van de marketing van bedrijven.

Hoe mensen seks hebben, wat hun seksuele voorkeuren zijn en hoe zij daarover praten, verschilt wel in verschillende culturen en in de geschiedenis. Deze patronen kunnen dus veranderen, maar veel langzamer dan modes. De manier hoe mensen met seksualiteit omgaan wordt sterk beïnvloed door allerlei culturele verwachtingen van wat een "fatsoenlijke relatie" of seksualiteit is. Er is een ontwikkeling - die al meer dan 150 jaar duurt - dat mensen die zich aangetrokken voelen tot hetzelfde geslacht daar meer open over kunnen zijn. Daarvoor waren er natuurlijk ook al mensen die zich aangetrokken voelden tot hetzelfde geslacht, maar de maatschappij was veel conservatiever en afwijkingen van het gemiddelde waren sterk taboe en verboden. Dus konden mensen niet uitkomen voor die gevoelens.

Sommige mensen noemen zich tegenwoordig lesbisch, homo, biseksueel, transgender of iemand met een intersekse conditie. Of queer of nog andere benoemingen. Sommigen vatten dat samen als LHBTI+, omdat al deze groepen gemeenschappelijk hebben dat ze te maken hebben met discriminatie op grond van seksuele voorkeur of de uitdrukking van hun gender (mannelijkheid en vrouwelijkheid). Er zijn ook mensen die hun seksuele voorkeur willen uitproberen en zich soms "bi-curious" noemen, en mensen die geen man én geen vrouw willen zijn en zich soms "gender queer" noemen. Kijk op <https://www.itspronouncedmetrosexual.com/2013/01/a-comprehensive-list-of-lgbtq-term-definitions/> voor een zeer uitgebreide lijst van labels die jongeren tegenwoordig kunnen gebruiken.

Een echte "mode" wordt bijna altijd bevorderd door een marketingbedrijf. Heb je wel eens gehoord van marketingbedrijven die promoten dat het in het volgende seizoen trendy is om homo of biseksueel te zijn? Zou je het leuk vinden als er zo'n seizoen zou zijn? Denk ook eens na over waarom je de vraag stelde. Waarom dacht je dat homo, lesbisch of biseksueel zijn tegenwoordig modieus is? Wil iedereen dat zijn?

Godsdienstige personen hebben geen homoseksuele gevoelens! Toch?

Homoseksuele gevoelens of hoe je jezelf mannelijk of vrouwelijk voelt, hebben niets te maken met godsdienst. Dus elke gelovige kan LHBTI+ gevoelens hebben.

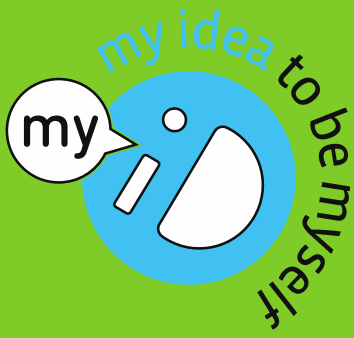
Desondanks kan het in conservatieve godsdiensten moeilijk zijn om met deze gevoelens om te gaan, laat staan om ze te laten zien. Een aantal grote godsdiensten, zoals het christendom en de islam, hebben religieuze geschriften waarin seks tussen mannen veroordeeld wordt. Je moet wel bedenken dat het christendom en de islam gestart zijn als de religie van stammen in het Midden Oosten, die leefden in de woestijn. Het leven was toen heel hard, er was weinig hygiëne, en veel baby's en vrouwen stierven vaak al bij de geboorte. Het was voor de stam daarom erg belangrijk dat er zoveel mogelijk baby's werden geboren, zodat er genoeg overleefden om de stam voort te kunnen zetten. Dat is waarom er in de bijbel staat: "ga en vermenigvuldigt u". Vrouwen waren waardevol eigendom van een man. De man mocht zijn zaad niet verspillen, dus seks tussen mannen, maar ook masturbatie (zelfbevrediging, als man jezelf aftrekken) was verboden.

Veel mensen geloven dat de richtlijnen uit de heilige geschriften uit die tijd daarom niet allemaal volledig relevant meer zijn voor de moderne tijd en dat je de heilige geschriften vooral moet gebruiken als inspiratie voor een goede levenswijze. Orthodoxe gelovigen vinden daarentegen dat je moet vasthouden aan de letterlijke teksten omdat die door God of Allah gegeven zijn. Ze willen dat soort nuances niet maken, omdat ze bang zijn om Gods woord te verdraaien.

De meeste godsdiensten zijn niet *alleen* gebaseerd op *heilige geschriften*, maar ook op *gemeenschappelijke waarden en normen* en een kerkgemeenschap waarin men *elkaar ondersteunt*. Als blijkt dat je gevoelens hebt voor iemand van hetzelfde geslacht, ben je misschien bang dat je die steun zult verliezen. Gelukkig zijn er veel kerken waarin men steeds toleranter en zorgzamer is naar hun LHBTI+ medegelovigen. In veel kerken kunnen homo's en lesbiennes zelfs al trouwen. De katholieke kerk en sommige reformatorische gemeenschappen vinden het nog erg moeilijk om met seksuele diversiteit om te gaan. In de islam is er ook weinig steun voor het openlijk accepteren van homoseksualiteit, hoewel in sommige stromingen van de islam *transseksualiteit* wel geaccepteerd wordt. Zo heeft in Iran imam Khomeini een fatwa uitgebracht waarin hij niet alleen zegt dat transgenders een natuurlijke variatie zijn, maar ook dat de staat verplicht is om te zorgen dat ze geopereerd kunnen worden. Khomeini is een religieuze leraar van de sjiiitische islam; soennitische geleerden zullen het vaak niet met hem eens zijn, maar ook sjiiitische religieuze autoriteiten buiten Iran hoeven het niet met hem eens te zijn.

In sommige andere geloven, zoals het hindoeïsme en sommige Afrikaanse godsdiensten, was seksualiteit met iemand van hetzelfde geslacht vroeger heel gewoon. Veel van die landen zijn in de afgelopen eeuwen gekoloniseerd door christelijke landen. Die maakten homoseksualiteit strafbaar omdat zij de traditionele versies van het christendom of de Islam aan de koloniën wilden opleggen. Veel van die wetten bestaan nog, vooral in de voormalige kolonies van Engeland (het "Gemenebest"). Het vreemde is dat in veel van die landen nu wordt gezegd dat homoseksualiteit "niet bij hun cultuur hoort" en dat het "homoseksualiteit geïmporteerd is door westerse landen". Dat is vreemd omdat juist het *verbod* op homoseksualiteit door deze landen geïmporteerd (opgelegd) is.

Uit je vraag maak ik op dat je denkt dat godsdienst niet combineert met homoseksualiteit. Hoe praten jullie in jullie godsdienst over liefde? Praten jullie over gevoelens of vooral over (seksueel) gedrag? Is dat hetzelfde voor homoseksuele en heteroseksuele liefde? Zijn de oorspronkelijke richtlijnen van jouw godsdienst nog allemaal

relevant en in gebruik, en houden alle gelovigen zich daaraan? Of zijn er in de loop van tijd veranderingen opgetreden? Denk niet alleen aan de richtlijnen rond homoseksualiteit, maar ook aan allerlei andere richtlijnen rond bijvoorbeeld de vorm van relaties, tijden en manieren waarop je wel of niet seks mag hebben, eten, hygiëne en godsdienstbeleving (zie bijvoorbeeld de Bijbel: Leviticus 11-27). In de koran wordt wel gezegd dat mensen niet mogen oordelen over andere mensen, dat is alleen aan Allah. Houd jij jezelf aan deze uitspraak? Ondanks dat homoseksualiteit volgens de koran niet toegestaan is, zijn er toch moslims met homoseksuele gevoelens. Zij zeggen soms: "Allah heeft ons zo gemaakt, en alles wat alle maakt is zo bedoeld als het is". Wat denk je daarvan? Hoe flexibel denk je dat gelovigen zouden moeten omgaan met de meer gedetailleerde godsdienstige richtlijnen voor je jouw leven leidt? Welke waarden en normen wil je handhaven, en welke regels zijn flexibel of raken uit de tijd? Mag je in jouw geloof zelf beslissingen nemen, of ben je verplicht om te doen wat je heilige boeken of je religieuze leiders jou vertellen? Hoe sta jij daartegenover?

Vertonen dieren ook homoseksueel gedrag?

Ja. Onderzoekers hebben gedocumenteerd dat homoseksueel gedrag in het hele dierenrijk voorkomt.

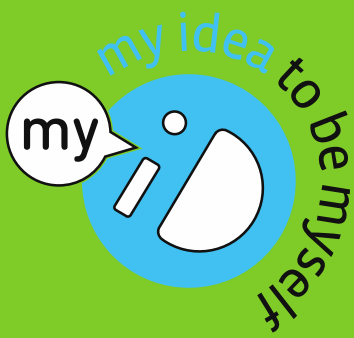
Overigens zien onderzoekers dat seks in het dierenrijk (en ook onder mensen?) vaak te maken heeft met macht en dominantie. Het is bijvoorbeeld heel normaal dat grote apen kleinere apen dwingen tot seks om zo hun macht te bevestigen. Het gaat dan zowel om heteroseksueel als homoseksueel gedrag. Dat soort seksuele intimidatie en verkrachting zien we trouwens bij mensen soms ook. Daarom zeggen veel mensen ook dat verkrachting weinig te maken heeft met seks, en meer met macht. Tegenwoordig vinden we in Nederland dat menselijke relaties gelijkwaardig zouden moeten zijn. Eigenlijk zouden alle landen die de lid zijn van de Verenigde Naties en het dus eens zijn met de mensenrechten, dat ook moeten vinden. Maar in de praktijk houden ze zich vaak niet aan die afspraken. In veel traditionele culturen zijn mannen nog steeds de baas van vrouwen.

In de natuur zijn er ook voorbeelden van wat we vanuit menselijk perspectief "echte liefde" zouden noemen. Een voorbeeld zijn twee flamingo's in de dierentuin Artis in Amsterdam. Vroeger stolen deze twee mannelijke flamingo's elk jaar een ei van andere flamingo's en broedden dan het ei uit en zorgden voor de kleintjes. De dierenverzorgers geven ze nu elk jaar een ei van een koppel dat hun nest verwaarloost. Een soort adoptie dus. De lijst van dieren waarvan we weten dat ze homoseksueel gedrag vertonen, bevat minstens 1500 soorten en groeit nog elke dag omdat we er steeds meer ontdekken.

Heb jij wel eens dieren homoseksuele seks of een relatie met elkaar zien hebben?

Meer lezen?

- https://en.wikipedia.org/wiki/Homosexual_behavior_in_animals
- https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_animals_displaying_homosexual_behavior
- <http://www.bbc.com/earth/story/20150206-are-there-any-homosexual-animals>
- Korte film over homoseksuele dieren: https://www.youtube.com/watch?v=FeeyKiDk_xU

Hoe weet je zeker dat je LHBTI+ bent?

De beste manier is om goed te kijken naar je eigen gevoelens. Waar droom je over? Naar wie kijk je het eerst als je op school bent? Wie vind je "mooi" en wie vind je "aantrekkelijk"?

Als jongere worden je seksuele gevoelens vanaf de puberteit (12-13 jaar) steeds sterker en duidelijker. Veel van je vrienden, je familie en medestudenten hebben misschien vooral heteroseksuele gevoelens en veronderstellen dat jij die ook zult hebben. Mogelijk zetten ze je onder druk om iemand van het andere geslacht te benaderen voor een afspraakje, te daten of om seks te hebben. Als jongen word je misschien onder druk gezet om je zo mannelijk mogelijk te gedragen, terwijl meisjes vaak onder druk worden gezet om mooi, lief en zorgzaam, een "echte" vrouw te worden. Als je te maken hebt met dit soort verwachtingen, kan het moeilijk zijn om je eigen beslissingen te nemen. Je wilt immers graag voldoen aan de verwachtingen van mensen die belangrijk zijn voor jou. Maar als je niet kunt of wilt voldoen aan deze verwachtingen, zul je een manier moeten vinden om iets te doen met je eigen gevoelens en toch om te blijven gaan met je omgeving.

Voor sommige jongeren is het al vanaf een veel jongere leeftijd duidelijk dat zij LHBTI+ gevoelens hebben, en plakken dan misschien al een label op zichzelf. Anderen zijn niet zo zeker over hun seksuele voorkeur of gender identiteit. Er zijn verschillende keuzes die je kunt maken. Er is een verschil tussen jezelf *aangetrokken voelen* tot het zelfde geslacht, of jezelf lesbisch, homo of biseksueel te *noemen*. Net als dat het een verschil is om je niet thuis te *voelen* in je biologische lichaam, en jezelf transgender of transseksueel te *noemen*. En als je *jezelf* als LHBTI+ *benoemt*, betekent dit nog niet automatisch dat je iedereen hoeft te vertellen (*coming-out*). Dat zijn allemaal keuzes, qua gevoelens en om er al dan niet openlijk mee om te gaan. Al deze keuzes zijn jouw eigen keuzes en ze zijn allemaal legitiem. Maar omdat anderen zulke gevoelens of identiteiten misschien veroordelen, kan je keuze ook beïnvloed worden door hoe lastig het je gemaakt kan worden door je omgeving.

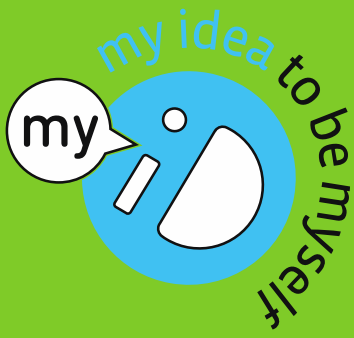
De eerste vraag is dus: wat zijn je gevoelens? Voel je jezelf gemakkelijk met deze gevoelens, of denk je dat anderen je zullen veroordelen en wil je daarom deze gevoelens misschien niet hebben? Het is goed om over deze gevoelens met iemand te praten die je vertrouwt.

Als je jezelf vooral heteroseksueel voelt, kun je jezelf afvragen: als ik een vriend(in) zou hebben die mogelijk LHBTI+ is of voelt, *zou* ik die dan ondersteunen? *Hoe* kun je die ondersteunen? Kan je LHBTI+ vriend(in) daarover met jou praten? Kun *jij* met iemand daarover praten?

Kan je zien dat iemand LHBTI+ is?

Nee. LHBTI+ mensen kunnen niet worden herkend op basis van hun uiterlijk of hun gedrag.

Het idee dat LHBTI+ wel kunnen worden herkend is gebaseerd op generalisaties die vaak gebaseerd zijn op vooroordelen. Die vooroordelen hebben vaak te maken met mannelijk en vrouwelijk gedrag. Traditionele mensen verwachten dat iedereen zich strikt volgens ouderwetse rolpatronen zal gedragen. Dus als een jongen zich een beetje "vrouwelijk" gedraagt of een meisje zich te stoer gedraagt, wordt al snel gedacht dat zij homo of lesbisch zijn, terwijl dat er niks mee te maken heeft. Bovendien is het gemeen om mensen te veroordelen omdat ze niet extreem mannelijk of vrouwelijk zijn.

Veel mensen halen mannelijkheid en vrouwelijkheid en seksuele voorkeur door elkaar. Zo dachten onderzoekers in de 19e eeuw dat mensen die op hetzelfde geslacht vallen een soort "derde geslacht" zouden zijn: een geslacht tussen mannelijkheid en vrouwelijkheid in. In westerse maatschappijen vindt men dit idee nu helemaal achterhaald. In sommige Aziatische maatschappijen hebben ze het wel over "3e sekse" en laten ze homoseksualiteit (ook) daaronder vallen. Dat komt omdat ze transgender emancipatie veel belangrijker vinden dan homo/lesbische emancipatie en homo/lesbische emancipatie dan onder 3e sekse "meenemen".

Is het voor jou belangrijk om LHBTI+ mensen te kunnen herkennen? Waarom? Welke gevoelens krijg je daarbij, ben je dan ergens bang voor? Zou je ze proberen te vermijden? Hoe kun je met zulke gevoelens omgaan als je LHBTI+ niet kunt herkennen?

Hoe leggen homo en lesbische mensen contact met elkaar?

Gewoonlijk op dezelfde manier als heteroseksuelen: anderen ontmoeten die ze mogelijk aantrekkelijk vinden. Op feestjes, via vrienden of bekenden, op een sportclub op een culturele club, of via de bar of disco. Op plaatsen waar zowel homoseksuelen als heteroseksuelen zijn, is het vaak makkelijker voor heteroseksuelen om een partner te vinden, omdat er meer heteroseksuelen dan homoseksuelen zijn.

Als een homo of lesbo flirt met een ander, en die ander blijkt hetero te zijn, kan die hetero zich beledigd voelen. Raar eigenlijk. Die beledigde hetero's moeten nog leren dat als een homo of lesbo met je flirt, dat geen ramp is, eerder een compliment. Maar vanwege die bange en agressieve hetero's prefereren veel homo's en lesbo's hun partners te vinden via homo- of lesbische bars of homo, lesbische of biseksuele dating apps.

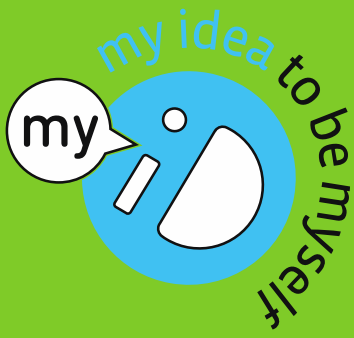
In landen waar homoseksualiteit taboe of verboden is, is het moeilijk om homo- of lesbische bars te hebben. De autoriteiten vallen dan zo'n bar binnen en arresteren mensen, ze lokken mensen via fake-profielen in de val, of de bars of websites worden gesloten. In zulke gevallen zijn mensen die op hetzelfde geslacht vallen erop aangewezen elkaar te ontmoeten in half geheime netwerken van vriendinnen of vrienden, of stiekem seks te hebben in een park of ergens naast de weg. Dat is dan niet omdat ze dat zo leuk vinden, maar gedwongen door discriminatie.

Als jouw liefde verboden of taboe zou zijn, waar zou je dan proberen nieuwe vrienden of mogelijke liefdes te vinden? Als je dit bedenkt, is dat dan jouw ideaal, of is het wat je in werkelijkheid zou doen?

Waarom hebben homo's en lesbo's hun eigen bars?

Omdat het risico is dat heteroseksuelen zich beledigd voelen als een homo, bi of lesbo met ze flirt in een op heteroseksuelen georiënteerde bar. Zie verder ook het antwoord op de bovenstaande vraag.

Heb jij een probleem met homo- of lesbische bars? Waarom? Waar denk jij dat homo's en lesbo's en biseksuelen het best hun vrienden of liefde kunnen vinden? Als je vindt dat dit het best kan binnen een "gewone" (op heteroseksuelen gerichte) bar, hoe zou je dan reageren als een homo, bi of lesbo naar je flirt?

LHBTI+ coming-out: hoe reageren ouders, vrienden en familie?

Dat hangt sterk af van de maatschappij waarin je leeft, de verwachtingen van je vrienden en bekenden, en hoeveel zelfvertrouwen de LHBTI+ persoon heeft. Elke LHBTI+ heeft een ander verhaal.

Veel jongeren houden hun LHBTI+ gevoelens voorlopig geheim, anderen nemen alleen sommige vrienden en familieleden in vertrouwen. Coming-out (ervoor uitkomen dat je LHBTI+ bent) kan heel verschillende reacties oproepen en je weet nooit van tevoren hoe het zal uitpakken. Omdat veel mensen negatief praten over LHBTI+, verwachten veel LHBTI+ dat coming-out niet zo makkelijk zal zijn. In Nederland valt het vaak reuze mee, maar je weet het nooit zeker.

Sommige ouders of vrienden hebben geen probleem met de homoseksuele of biseksuele voorkeur of gender identiteit van hun kind of vriend(in), anderen keuren het totaal af, en weer anderen voelen zich verward en bang als er achter komen dat hun kind of vriend(in) niet heteroseksueel of cisgender is (cisgender: je comfortabel voelen met het geslacht waarmee je geboren bent). Sommige ouders of vrienden verwachtten op een of andere manier wel dat hun kind of vriend(in) misschien LHBT is, maar durven er niet naar te vragen. Vrienden reageren over het algemeen meer positief dan ouders, en moeders reageren over het algemeen meer positief dan vaders.

Wat zou er gebeuren als jij er voor uit kwam homo, biseksueel, lesbisch of transgender te zijn naar je ouders, of naar vrienden? Wie zou jij het eerst uitkiezen om zo iets te vertellen? Wat voor soort reactie zou je het liefst krijgen?

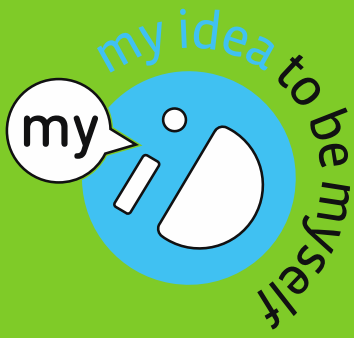
Vertel je dat je LHBTI+ bent op je werk of bij een sollicitatie?

De meeste LHBTI+ vertellen niet over hun gevoelens of seksuele of gender identiteit in een sollicitatiegesprek. Het is niet dat ze willen liegen, maar het risico dat ze de baan niet krijgen, weegt zwaarder. Onderzoek laat zien dat als je vertelt dat je LHBTI+ bent, het risico groter is dat je een baan niet krijgt. Dus hier niet meteen over praten is een slimme beslissing.

Als ze eenmaal een baan hebben, verkennen de meeste LHBTI+ eerst de situatie op het werk. Als je een vast contract hebt en de situatie lijkt veilig genoeg, dan komen ze misschien eerst uit naar een beperkt aantal mensen waarvan ze verwachten dat ze goed reageren. Als dat goed valt, kunnen ze er ook meer relaxt mee omgaan naar anderen.

Coming-out op het werk is wel te prefereren, behalve als de situatie op het werk echt onveilig is. Het verbergen van je identiteit kan leiden tot gevoelens van frustratie en een lage zelfwaardering. In sommige gevallen kan het leiden tot stress, uitval en burn-out. Dus voor je welzijn kan het goed zijn om ervoor uit te komen. Maar in een *onveilige* omgeving kan het ook zijn dat als je er voor uitkomt, homofobe of transfobe collega's rotopmerkingen maken of je negeren. Dat wil je ook niet. LHBTI+ moeten dus steeds beslissingen nemen over hoe ze balanceren tussen hun eigen behoefte aan open zijn en de risico's.

Die risico's liggen verschillend in verschillende bedrijfstakken en bedrijven. Bedrijven waar de sfeer overdreven mannelijk ("macho") is en waar collega's met elkaar concurreren, zijn over het algemeen onveiliger dan bedrijven waar mensen samenwerken en waar meer vrouwen werken. Onderzoek toont ook aan dat als een bedrijf een goed diversiteitsbeleid heeft, dat een positieve invloed heeft op de veiligheid en het welzijn op de werkvloer.

Sommige bedrijven (zoals IBM) kunnen zelfs aantonen dat een diversiteitbeleid ook een positief effect heeft op de winst.

Wat voor baan zou jij later willen hebben? Hoe denk je dat de sociale sfeer is in dat type bedrijf of organisatie? Heb je in zo'n bedrijf nodig dat je veel contacten met andere mensen moet maken om succes te hebben of carrière te maken? Stel dat je LHBTI+ zou zijn, hoe zou je dan je jezelf in zo'n bedrijf gedragen? Als de sfeer niet goed is, wat zou je daar aan kunnen doen? Zou dat als LHBTI+ anders zijn dan als je hetero bent?

Hebben LHBTI+ last van discriminatie?

Ja. Ondanks dat in Nederland het huwelijk nu voor iedereen is, en discriminatie verboden, vindt er nog steeds veel discriminatie plaats. De mate en de manier daarvan verschilt per omgeving. Bedrijven en clubs met een mannelijke (macho) sfeer, waarin geconcurrereerd wordt en waarin samenwerking en hulp aan elkaar verdacht ("mieterig") is, zijn minder LHBTI+ vriendelijk dan bedrijven waar men meer samenwerkt en op elkaar vertrouwt.

Sommige organisaties, zoals uitgevers van schoolboeken en scholen, proberen tegen te gaan dat je positieve informatie over seksuele diversiteit krijgt. Zo wordt seksuele diversiteit vaak geweerd uit schoolboeken en zullen sommige scholen beweren dat homoseksualiteit zondig is. Als je op een school rondloopt, dan is het aantal keren dat je "homo" hoort roepen een aardige meetlat van hoe sensitief en respectvol men is op die school. De mate waarin de studenten er voor uit kunnen komen dat ze LHBTI+ zijn is een nog betere indicator.

Omdat LHBTI+ hun gevoelens kunnen verbergen, is discriminatie voor LHBTI+ anders dan bijvoorbeeld voor vrouwen, zwarte mensen of gehandicapten. Die kunnen immers niet verbergen dat ze vrouw zijn om een kleur hebben, of dat een handicap hebben (als die handicap zichtbaar is).

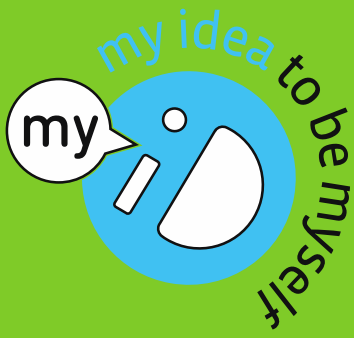
Als niemand weet dat je LHBTI+ bent, dan kan je nog steeds *indirect* gediscrimineerd worden. Dan word je misschien niet persoonlijk aangesproken, maar je hebt wel last van de stress dat mensen er achter zouden kunnen komen. Dat is soms nog erger dan *direct* gediscrimineerd te worden. Het is dus niet waar dat je discriminatie kunt vermijden door er niet voor uit te komen. Je zou eerder moeten zeggen dat *er niet voor uitkomen* een gevolg is van discriminatie.

Denk je dat discriminatie van LHBTI+ acceptabel is? Zo ja, onder welke omstandigheden en waarom? Wat kan er gedaan worden tegen LHBTI+ discriminatie? Wat kun je er zelf aan doen? Denk je dat elkaar "homo" noemen discriminatie is? Waarom? Als je denkt dat iemand "homo" noemen alleen maar plagen is, hoe voel je jezelf dan als iemand jou homo noemt? Ben je dan trots? Nee? Waarom niet?

Waarom hebben de LHBTI+ hun eigen Olympische Spelen?

Omdat het leuk is om samen te sporten in een vriendelijke omgeving. Veel sportclubs hebben een LHBTI+-onvriendelijke sfeer. Dat is de reden waarom veel LHBTI+ niet meedoen in algemene sportclubs maar zich aanmelden voor LHBTI+ sportclubs.

De wereldwijde Gay Games zijn opgezet omdat homo- en lesbische sportclubs ontdekten dat ze vroeger niet mee mochten doen met de reguliere competitie. Dus hebben ze hun eigen competitie opgezet. In de laatste jaren is dit in Nederland aan het veranderen; homo- en lesbische teams mogen nu vaker wel meedoen met een competitie.

Maar de homo- en lesbische sportclubs merken dat hun eigen Gay Games toch vaak een leukere sfeer hebben: ze zijn minder gericht op competitie en winnen, en meer gericht op samen plezier hebben in sport. Overigens willen de organisatoren van de landelijke of internationale Gay Games niet dezelfde fout maken als "heteroseksuele" competities: de Gay Games zijn daarom ook toegankelijk voor iedereen, ook voor heteroseksuelen. Tenminste, als ze niet discrimineren en gezellig meedoen.

De wereldwijde Gay Games worden elke vier jaar gehouden. Er zijn ook nationale en Europese Gay Games (Euro Games). Aan deze Games doen duizenden sporters mee. Hoewel de Gay Games qua organisatie lijken op de Olympische Spelen, is de sfeer toch anders. Tijdens de Gay Games ligt meer nadruk op vriendschap, solidariteit, en ook op cultuur en mensenrechten. Iedereen mag ook meedoen aan de Gay Games, je hoeft niet geselecteerd te worden door een comité omdat je de allerbeste sporter bent. Er zijn wedstrijden op alle niveaus.

LHBTI+ zijn het niet altijd over alles eens. Een voorbeeld is dat er een conflict ontstond tussen mensen die vonden dat de Gay Games alleen over sport moest gaan, terwijl andere mensen vonden dat het ook over cultuur en mensenrechten moest gaan. Ze konden het niet eens worden, en uiteindelijk zijn er nu twee soorten Games voor LHBTI+: de Gay Games waar alleen gesport wordt, en de Outgames, waarbij er naast het sportprogramma ook een cultureel programma en een mensenrechtenconferentie is. De meest enthousiaste sporters gaan naar allebei de evenementen.

Vind jij dat homo- en lesbische sportclubs zouden moeten meedoen aan reguliere sportcompetities? Zou jij een probleem hebben met het samen douchen met homo of lesbische sportmensen? Zou jouw sportteam kunnen overwegen om mee te gaan doen aan de Gay Games of de Outgames, als die naar jullie stad zou komen?

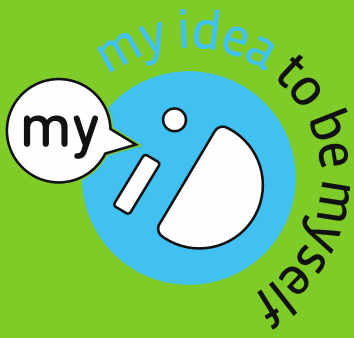
GENDER: vragen over gender en rolpatronen

Wie speelt de mannelijke en wie speelt de vrouwelijke rol in LHBTI+ relaties?

Die vraag kan niet beantwoord worden voor alle LHBTI+ als groep, want elk koppel wil zelf besluiten over hoe zij hun rollen en taken willen verdelen.

Als je deze vraag stelt, heb je misschien een beetje een stereotiep idee over wat "mannelijke" en "vrouwelijke" taken in de huishouding zijn. Hoe zou jij de taken met jouw partner in de huishouding willen verdelen? Is het verplicht dat een van jullie (de vrouw?) thuisblijft, kookt, schoon maakt en voor de kinderen zorgt? Of dat een van de partners (de man?) werkt, het geld verdient, de vuilnis buiten zet, dingen repareert en de belangrijkste beslissingen neemt? Deze taakverdelingen zijn in veel landen snel aan het veranderen. In moderne maatschappijen zorgt een strikte taakverdeling tussen mannen en vrouwen vaak voor meer problemen in plaats van dat het een relatie makkelijk en prettig maakt. Je moet wel leren hoe je samen afspraken maakt over zulke dingen.

Sommigen stellen de vraag over wie het mannetje of het vrouwtje is terwijl ze vooral denken aan seks. Wat is de rol van de partners in seksualiteit? Misschien hebben mensen het vooroordeel dat sommige homomannen

verwijfd zijn en daardoor een voorkeur zouden hebben voor passieve seks. Of dat lesbische vrouwen juist agressief en mannelijk zijn in hun seksualiteit. Geen van deze beelden dekt de werkelijkheid. In de meeste gevallen zijn homo- en lesbische relaties nogal gelijkwaardig en moeten de partners dus uitzoeken hoe ze dingen in huis en in bed te gaan regelen. Het kan dan zijn dat ze het prettig vinden om die ouderwetse rolpatronen toch over te nemen, of dat ze juist meer flexibiliteit en meer variatie willen. En je kunt in de loop der tijd ook van voorkeur veranderen in de manier waarop je seks hebt of wat betreft huishoudelijke taken.

Hoe denk jij over dit alles? Zou jij een gelijke partner willen zijn in jouw relatie? Wat zou jij graag in het huishouden doen, en wat niet, en waarom? Ga je dit bespreken met je partner? Denk je dat je met je partner kunt onderhandelen over hoe jullie de taken verdelen, of zal jij of je partner proberen om de ander in een bepaald patroon te dwingen?

Zijn alle homomannen verwijfd en alle lesbische vrouwen macho?

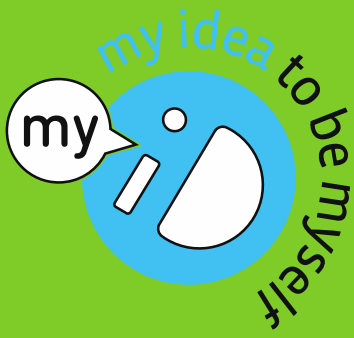
Nee, niet noodzakelijkerwijs. Iedere persoon is anders.

Ook deze vraag zou gebaseerd kunnen zijn op een gebrek aan informatie of op vooroordelen. Misschien heb je alleen maar verwrongen informatie hierover gezien. Of misschien denk je dat echte mannen "macho" moeten zijn, en echte vrouwen zacht en verleidelijk. Dat noemen we stereotypen.

Ruim een eeuw geleden dachten onderzoekers dat homomannen en lesbische vrouwen een "derde sekse" waren, een sekse ergens tussen mannen en vrouwen in. Deze onderzoekers konden zich niet voorstellen dat mensen een echte man of een echte vrouw konden zijn en tegelijkertijd zich aangetrokken konden voelen tot iemand van hetzelfde geslacht. Ze keken om zich heen, en vonden enkele mannen en enkele vrouwen die voldeden aan hun stereotiepe beeld. Ze dachten dat dit bewees dat er een derde sekse bestond. Later werd duidelijk dat biologische sekse, gender, rolpatronen en seksuele voorkeur allemaal verschillende dingen zijn, en allemaal voorkomen in verschillende variëteiten. Er zijn heteroseksuele mannen die zorgzaam zijn, heteroseksuele vrouwen die ambitieus en sterk zijn en transseksuele vrouwen die beroemde fotomodellen zijn.

Eigenlijk is het een beetje vervelend en beledigend om mensen de hele tijd in zulke beperkte rolpatronen en gender rollen te duwen. Heb jij wel eens nagedacht over je eigen gender rol? Voel jij wel eens de druk van leeftijdgenoten of anderen om jezelf mannelijk of vrouwelijk te gedragen? Hoeveel ruimte zouden mensen moeten krijgen om daarin verschillend te zijn? Als je jezelf ongemakkelijk voelt omdat mensen zich niet typisch mannelijk of vrouwelijk gedragen, waarom is dat? Hoe ga je met zulke gevoelens om? Is dat de "juiste" manier om er mee om te gaan?

LEEFSTIJL: vragen over seksualiteit en relaties

Zijn homomannen promiscue?

Promiscue (seks hebben met veel mensen) is een negatief woord. Het klinkt alsof je een alleen maar seks wilt hebben zonder om je partner te geven en alsof je seksverslaafd bent. Dat is, net als bij hetero's, zelden het geval bij homomannen.

Het is wel zo dat uit onderzoek blijkt dat homomannen meer partners hebben dan heteroseksuele mannen; althans dat geven ze meer toe in hun vragenlijsten. Daar zijn verschillende redenen voor. In veel landen mochten homomannen eeuwenlang geen relatie hebben of niet trouwen, dus was het erg moeilijk om een vaste relatie hebben. Daardoor is een subcultuur ontstaan, waarin homomannen hun eigen keuzes maken voor seksualiteit en daarin niet proberen heterorelaties te imiteren.

Het is ook zo dat mannen over het algemeen (dus ook heteromannen) wat meer op seks gericht zijn dan vrouwen, en minder moeite hebben met het hebben van seks zonder meteen een vaste relatie te willen. Het zou kunnen zijn dat als heteromannen meer vrijheid zouden hebben, ze ook (nog) meer partners zouden hebben. Het is trouwens wel duidelijk dat heteromannen- voor zij trouwen - ook vaker seks hebben met meerdere partners dan heterovrouwen. En het bestaan van vrouwenprostitutie is een bewijs dat heteroseksuele mannen, ook nadat zij trouwen, soms meer seksuele partners blijven hebben.

Het lijkt erop dat vrouwen - misschien door hun hun hormonen en zeker door hun opvoeding - vaker meer gericht zijn op het hebben van een intieme relatie en dat seks niet altijd het eerste is waar ze aan denken. Dat is misschien ook een reden waarom lesbische koppels meer monogaam zijn dan homokoppels.

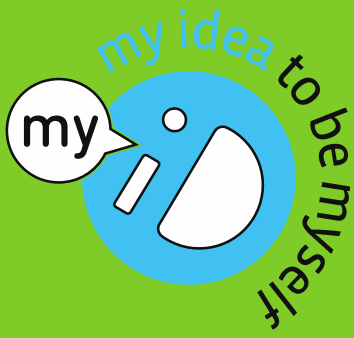
In sommige culturen is het acceptabel dat mannen meerdere vrouwen hebben. Mannen met een hogere maatschappelijke status hebben vaak meerdere vriendinnen of vrouwen. In sommige landen is dit wettelijk geregeld. In tegenstelling tot mannen is de vrije keuze van vrouwen en meisjes om seks te hebben vaak beperkt. Zelfs een machtige vrouw kan zich vaak niet veroorloven om openlijk meerdere minnaars te hebben, terwijl een machtige man daar alleen maar populairder door wordt. Daaraan kun je zien dat er nog steeds machtsverschillen zijn tussen mannen en vrouwen.

Denk eens na over de relatie tussen mannen en vrouwen. Is je seksleven beter als man of als vrouw? Waar zit het verschil? Zouden mannen en vrouwen hun eigen keuzes moeten kunnen maken als het gaat over seks? Geldt dat dan ook voor homoseksuelen, biseksuelen en lesbiennes? Is seks hebben met meerdere partners slecht of juist leuk? Waarom (niet)? Hoe worden onze keuzes beïnvloed door onze verwachtingen en maatschappelijke normen?

Waarom hebben homomannen seks in het openbaar?

Als op een bepaalde plaats geen homobars zijn, dan kunnen mensen elkaar alleen ontmoeten in openbare ontmoetingsplaatsen. Meestal zijn die niet echt openbaar, maar beetje verborgen, zoals in de bosjes in het park, een parkeerplaats langs een weg met veel bosjes of andere van dat soort plaatsen.

Het zoeken van contact met anderen op zulke plaatsen heet "cruising". Het woord "cruising" komt overigens van het Nederlandse woord "kruisen". In de 17e eeuw liepen hoeren en sodomieten (het 17e -eeuwse woord voor homomannen) heen en weer voor het paleis op de Dam (toen nog het stadhuis). Als ze elkaar "kruisten", stootten

ze elkaar aan om te laten blijken dat ze belangstelling hadden. Het woord "kruisen" is later overgenomen door de Amerikanen, en vervolgens weer naar ons land terug gekomen in de Engelse versie.

Overigens zoeken ook heteroseksuelen soms wel contact op die manier. Niet iedereen heeft de luxe van een eigen kamer waar je met iemand intiem kan zijn. Als jij nog thuis woont, en je ontmoet iemand waarmee je misschien seks wil hebben, waar zou jij dan heen gaan?

Hebben vrouwen seks met elkaar?

Veel heteroseksuelen denken dat seks vooral bestaat uit geslachtsgemeenschap (neuken; penetratie van de penis van de man in de vagina van de vrouw). In de praktijk is seks natuurlijk veel meer: het is een combinatie van kussen, knuffelen, aaien, likken, bijten, vingers en penetratie. Lesbische vrouwen kunnen al deze dingen ook doen. Penetratie kunnen zij eventueel doen door het gebruik van een dildo (een kunstmatige penis).

Bedenk wel dat seks niet alleen een techniek is maar vooral een ervaring. Het reduceren van de discussie over seks tot alleen maar fysieke bewegingen beperkt je hele idee van seksualiteit.

Als je meer wilt weten over de seksuele technieken die homoseksuelen, lesbiennes en heteroseksuelen gebruiken, dan zou je de volgende oefening kunnen doen: maak een lijst van alle seksuele technieken die je kent. Verdeel ze in drie categorieën: kunnen heteroseksuelen ze doen, kunnen homoseksuele mannen ze doen, en kunnen lesbiennes ze doen? Wat is je conclusie?

En denk ook eens na over de volgende vragen: Is seks zonder penetratie echte seks? Waarom wel of niet? Denken jongens en meisjes hierover verschillend? Is seks voor jou alleen een beweging of techniek? Wat is voor jou essentieel in de seks? Op welke manier zou je hier over het liefst willen praten?

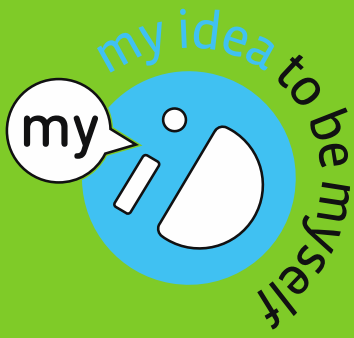
Hoe hebben mannen geslachtsgemeenschap met elkaar?

Veel mensen denken aan anale seks wanneer ze praten over homomannen. Net als heteroseksuelen en lesbische vrouwen kunnen homomannen op veel manieren seks met elkaar hebben. Penetratie is maar een van die manieren.

Anale seks kan heel prettig zijn, vooral als de penis of dildo de prostaat van de man aanraakt. Dat kan zo erotisch zijn dat je ervan klaarkomt. Veel mensen vinden penetratie erg intiem. Het brengt je erg dicht bij en in elkaar, op dezelfde manier als penis-vaginale gemeenschap dat doet. Dit intieme gevoel is iets dat zowel homomannen, lesbische vrouwen en heteroseksuelen graag hebben.

Omdat de anus niet altijd gewend is aan iets wat erin gaat, moeten veel mensen die anale seks proberen, eerst wennen. Door zacht te wrijven en door eerst met één of twee vingers naar binnen te gaan, kun je de anus laten wennen aan anale seks. Als je van tevoren naar de wc bent geweest, heb je over het algemeen geen last van ontlasting. Je kunt ook je anus vooraf spoelen met water met een slangetje. Anale seks is daarom niet "smerig" zoals sommigen wel zeggen.

Het is een misverstand dat alleen homomannen anale seks hebben. Grote aantallen heteroseksuelen hebben anale seks, voor hun plezier of om te voorkomen dat een vrouw zwanger wordt.

Let op wel op: anale seks levert iets meer risico op voor seksuele overdraagbare aandoeningen omdat de anus vaak strakker en gevoeliger is dan een vagina. Het is dus ook bij anale seks nodig om een condoom te gebruiken. Er zijn speciale condooms voor anale seks, die wat sterker zijn dan gewone condooms.

Heb je wel eens gedacht aan anale seks? Wat is jouw beeld daarbij? Zou je in een heteroseksuele relatie anale seks willen hebben? Als je hele negatieve beelden hebt over anale seks (onder homomannen), waarom denk je dat dit zo is? Denk je dat anale seks onder homomannen viezer is dan onder heteroseksuelen? Waarom?

ORIENTATIE: vragen over seksuele voorkeur

Waarom voelen sommige mensen zich aangetrokken tot hetzelfde geslacht?

Om dezelfde reden dat heteroseksuele mensen zich aangetrokken voelen tot het andere geslacht. Het is iets dat je voelt in jezelf, en er is niet een specifieke reden, het is een natuurlijk gegeven. Op dat punt zijn homoseksualiteit en heteroseksualiteit niet verschillend.

Vraag jezelf eens af: zou je deze vraag ook stellen over heteroseksuele gevoelens? Waarom (niet)?

Hoe word je lesbisch, homo, biseksueel of transgender?

Je wordt het niet. Je hebt gevoelens voor het zelfde geslacht of niet. Je voelt je comfortabel in een mannen- of een vrouwenlichaam of niet. Maar hoe je jezelf *noemt*, hangt vaak wel af van je eigen keuzes en hoe je omgeving reageert.

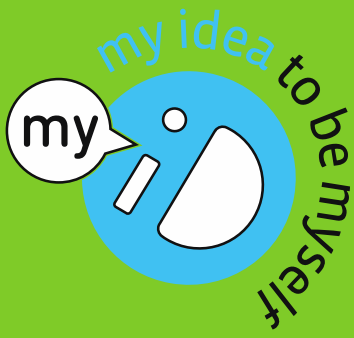
Maar als je serieus meer wilt weten over het onderzoek op dit gebied, zouden we dit kunnen samenvatten als volgt.

Er is onderzoek dat laat zien dat aantrekkingskracht tot hetzelfde geslacht in ieder geval deels genetisch (aangeboren) is.

Ander onderzoek laat zien dat mensen hun homoseksuele of biseksuele, en hun mannelijke of vrouwelijke gevoelens op hele verschillende manieren laten zien in verschillende culturen, landen en tijden. Dat wijst er dus op dat in ieder geval de uitdrukking van die gevoelens sterk door de omgeving en de cultuur bepaald wordt. Tenslotte is er ook nog onderzoek dat laat zien dat het mogelijk is om tijdelijk je gevoelens van seksuele aantrekkingskracht te onderdrukken, maar dat het onmogelijk is om deze te "genezen" (het is geen ziekte).

Je zou ook kunnen vragen hoe je nu eigenlijk heteroseksueel wordt. Maar dat doet niemand, dus de vraag is eigenlijk vreemd. Sommige mensen stellen deze vraag omdat ze eigenlijk willen weten of je van je homoseksuele gevoelens of je gender gevoelens kunt afkomen. Waarschijnlijk omdat ze denken dat het slecht of raar is.

Dus denk ook eens na over de volgende vragen. Waarom stel je deze vraag? Heb je zelf gevoelens die je niet kunt passen in de verwachtingen van anderen? Ben je bang dat je misschien homo, lesbisch, biseksueel of transseksueel bent? Of dat je een intersekse conditie hebt? Of denk je dat LHBTI+ mensen vreemd en raar zijn en dat je ze graag zou willen veranderen?

Kun je homo of lesbisch worden door verleiding op verkrachting?

Nee. Mensen kunnen niet zo makkelijk homoseksuele gevoelens veranderen. En het is zeker niet zo dat anderen daarvoor kunnen zorgen, laat staan door geweld.

Veel homo- en lesbische mensen hebben geprobeerd om verliefd te worden of seks hebben met mensen van het andere geslacht, voordat zij concludeerden dat hun homoseksuele gevoelens belangrijker zijn. Dat heeft ze niet homo of lesbisch gemaakt, maar soms verduidelijkt het de gevoelens die ze al hadden.

Sommige mannen zeggen dat lesbiennes "hetero kunnen worden gemaakt" als zij seks zouden hebben met een man. Er zijn zelfs landen waar lesbiennes worden verkracht met het argument dat ze dan misschien hetero worden (zogenaamde "corrective rape"). Dat is natuurlijk nonsens. Verkrachting is een verschrikkelijke misdaad en mannen die zeggen dat ze vrouwen verkrachten voor "hun eigen bestwil" zijn perverse ellendelingen.

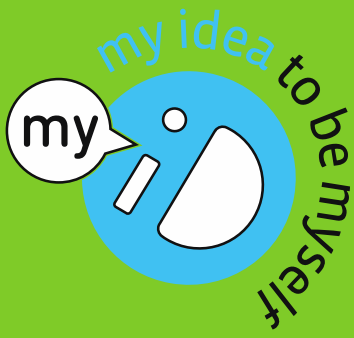
Denk je erover na om een homo of een lesbienne te verleiden? Of ben je nieuwsgierig en zou je wel eens homoseksuele of lesbische seks willen proberen, maar ben je bang dat je daarna permanent homo of lesbisch bent? Misschien moet je dit eens bespreken met iemand die je vertrouwt. Alleen dit: als je denkt dat verkrachting iemand heteroseksueel zal maken, of dat verkrachting je status als man zal verhogen, dan heb je het helemaal verkeerd.

Kan je jouw seksuele voorkeur veranderen?

Seksuele voorkeur kan na verloop van tijd langzaam veranderen. Soms ben je verliefd, en dan een tijd niet. Soms heb je veel zin in seks, en soms een tijd niet. Soms heb je zin om het initiatief te nemen, en soms wil je graag verwend worden. Heteroseksuelen hebben soms fantasieën over homoseksuele seks, en homoseksuelen en lesbiennes hebben soms fantasieën over heteroseksuele seks. Dat is voor iedereen anders, en het kan ook per periode verschillen. En er zijn ook mensen die erg stabiel zijn in hun voorkeuren voor het een *of* het ander. En er zijn ook mensen die stabiel het gevoel hebben dat ze alle kanten op kunnen, die noemen zich dan misschien biseksueel (qua voorkeur) of gender queer (qua uitdrukking van hun gender).

In maatschappijen waar homoseksualiteit of transseksualiteit als slecht wordt beschouwd, kan het zijn dat mensen met meer homoseksuele gevoelens of transeksuele gevoelens - voor ze daaraan toegeven - eerst proberen hoe het is om aan de maatschappelijke norm te voldoen en heteroseks te hebben. Sommige homoseksuelen of biseksuelen zullen zelfs (heteroseksueel) trouwen. Dan komen ze er vaak later achter dat ze hun homoseksuele gevoelens niet kunnen ontkennen. Dat is wel een probleem. In Nederland is er een speciale vereniging van (heteroseksueel) getrouwde homomannen, lesbische vrouwen en biseksuelen: Orpheus. Die organiseren gesprekgroepen, hulpverlening en voorlichting voor mensen die dit meemaken. Sommige van deze paren blijven getrouwd omdat hun huwelijk niet (meer) om seks draait. Anderen gaan scheiden.

Welke voordelen heeft het om een uitgesproken voorkeur voor het een of het ander te hebben, of juist daar flexibel in te kunnen zijn? Zou het prettig zijn om je seksuele voorkeur te kunnen veranderen? In welke omstandigheden? Zou het prettig zijn om je man of vrouw zijn te kunnen veranderen? In sommige science fiction boeken wordt daar wel eens over gefantaseerd (bijvoorbeeld "The left hand of darkness" van Ursula LeGuin). Hoe denk je daarover? Vaak speelt discriminatie of de angst voor discriminatie een rol bij de keuzes die je maakt. Is voor jou mogelijke discriminatie of uitsluiting een reden om niet te doen wat je gevoelen zeggen?

Is er een genezing voor LHBTI+ zijn?

Allereerst moeten we helder zijn: homoseksuele, lesbische of biseksuele gevoelens zijn geen ziekte. Ook het gevoel dat je gender afwijkt van je biologische lichaam is geen ziekte. En ook het hebben van seksekenmerken van beide genders (interseksualiteit) is niet een ziekte.

Vroeger dachten sommige dokters wel dat homoseksualiteit een ziekte was omdat het afweek van wat ze dacht dat "normaal" was, maar in de loop van de tijd werd steeds duidelijker dat het een gewone variatie van de natuur is. In 1973 heeft de Wereldgezondheidsorganisatie WHO homoseksualiteit van de lijst van psychologische ziekten afgehaald. Er zijn nog wel een paar dokters die zich niet laten bijscholen of die zich laten beïnvloeden door traditionele kerken en nog steeds blijven beweren dat homoseksualiteit wel een ziekte is. Maar onderzoek naar zogenaamde therapieën om homoseksualiteit te genezen, laten zien dat ze niet werken. Er zijn geen medicijnen, geen therapieën en bidden helpt ook niet.

De wetenschap over transseksualiteit is nog steeds in ontwikkeling. Vroeger dacht men dat transseksualiteit niet bestond en dat mensen met transseksuele gevoelens in de war waren. Natuurlijk raken mensen die zich niet thuis voelen in het biologische lichaam waarmee ze geboren zijn, als ze zich dit realiseren, in het begin vaak verward. Op dit moment wordt die verwarring nog steeds een soort ziekte genoemd: een "Gender Identiteit Stoornis". Volgens de nieuwste handleiding voor psychologen is deze psychologische "stoornis" opgelost als je zeker weet dat je van geslacht wilt veranderen of weer tevreden bent met je huidige lichaam. De transgender beweging vindt dit nog betuttelend omdat een psycholoog het er mee eens moet zijn, en transgender dus niet helemaal zelf mogen beslissen. Transseksuelen vinden dat dokters hier niet een doorslaggevende stem in zouden moeten hebben. Maar je wilt natuurlijk wel zeker weten of je een operatie wilt.

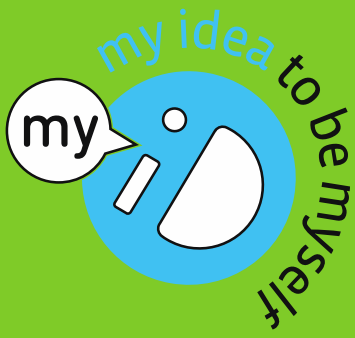
Ook mensen met een intersekse conditie vinden niet dat zij ziek zijn. Weliswaar is hun lichaam of hun hormonale of genetische huishouding niet volgens de tweedeling in man *of* vrouw, maar het is wel zo dat de natuur je zo geschapen heeft en daar is dus niets zieks aan. Je kunt er vaak prima mee leven. Desondanks was het nog niet zo lang geleden gebruikelijk dat dokters baby's met onduidelijke geslachtsorganen opereerden om er een duidelijke jongen of meisje van te maken. Wat dan later slecht kon uitpakken, als zij zich niet zo voelen. Dus ook mensen met een intersekse conditie protesteren tegen ongevraagd en niet-noodzakelijk ingrijpen door artsen.

Waarom ben je op zoek naar een genezing? Of waarom denk je dat anderen genezen zouden willen of moeten worden?

Zijn homoseksuele gevoelens natuurlijk?

Ja. Seks tussen mensen van hetzelfde geslacht kan je zien in zo ongeveer elke menselijke maatschappij en in elk stadium van de geschiedenis. Bovendien blijkt uit onderzoek dat een groot aantal heteroseksuelen geregeld homoseksuele of lesbische fantasieën heeft, net als dat een flink aantal homoseksuele mannen en lesbiennes ook wel heteroseksuele fantasieën kan hebben. Hoewel veel mensen zullen ontkennen dat ze zulke fantasieën hebben omdat het niet binnen de normen valt.

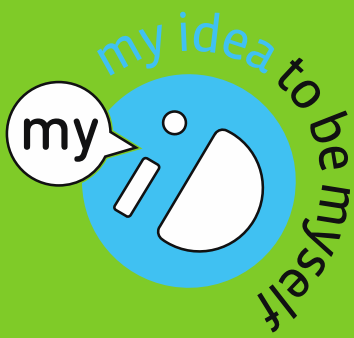
Een veelgehoord vooroordeel is dat seks alleen bedoeld zou zijn om kinderen te maken. Dat zou het *natuurlijke* doel van seks zijn. Deze opvatting wordt gepromoot door sommige religieuze organisaties. Die organisaties vinden dan ook dat alle andere vormen van seks, inclusief homoseksualiteit en masturbatie moreel verkeerd zijn.

Zulke organisaties noemen alle andere sekstechnieken dan geslachtsgemeenschap "voorspel" (het echte "spel" is volgens hen alleen geslachtsgemeenschap) en homoseksuele relaties en transgender "zondig" omdat ze denken dat hun god alleen cisgender heteromensen heeft gecreëerd.

Wij zijn het niet eens met deze opvatting. De meeste mensen hebben seks omdat ze het fijn vinden, en/of omdat ze daarmee uitdrukking geven aan hun liefde. Of ze ook baby's wilt maken, is een andere beslissing.

Ben je het hiermee eens? Waarom (niet)? Als je het eens bent met de opvatting dat seks alleen bedoeld is voor voortplanting, betekent dat dan dat je geen andere vormen van seks dan geslachtsgemeenschap zult hebben? Als jij ook seks hebt die niet gericht is op voortplanting, waarom zouden homoseksuelen dat dan niet mogen?

Hoe een veiligere schoolomgeving te creëren

Om de verandering in een school te traceren kunt u het "DOEL-model" gebruiken. "DOEL" staat voor Diagnose en Doelen, Omgeving, Educatie, Leerlingenzorg. Dit zijn de vier pijlers van een goed schoolveiligheidsbeleid. Het DOEL-model is een handig hulpmiddel om schooldirecteuren en leerkrachten enig inzicht te geven in hoe schoolbeleid rond prosociaal gedrag en seksuele diversiteit werkt en hoe ze dit kunnen promoten en

Het DOEL model

	(hobby)	directie	team	leerlingen
Doelen				
Omgeving				
Educatie				
Leerlingenzorg				

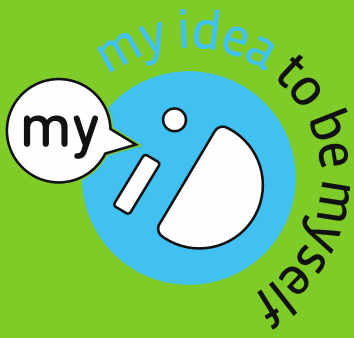

mijn idee om mezelf zijn

implementeren.

Diagnose en doelen

Ten eerste moet de school zich bewust worden hoe (on) veilig de situatie op school is voor alle studenten, ook voor LHBTI+ studenten. Op basis van een dergelijke *diagnose* kan de school expliciete *doelen* formuleren om de situatie te verbeteren. Zonder doelen die door de school worden gedragen, is elke interventie misschien leuk en zijn er mensen die er welwillend tegenover staan, maar blijft het iets incidentieels omdat het hangt op de inzet van individuele enthousiastelingen.

Omgeving

De tweede pijler is de omgeving. Elke school heeft regels en moet verplicht een antipestbeleid hebben. Antipestbeleid gaat niet alleen over het verbieden van pesten. Het gaat ook om het bespreken van regels met studenten, het creëren van een gastvrije en warme sfeer en het creëren van een veilige en huiselijke omgeving van het schoolgebouw in plaats van een betonnen grijze onderwijsfabriek. Het betekent ook dat leraren en ander personeel een gemeenschappelijk idee hebben over hoe ze moeten omgaan met asociaal gedrag, waar ze ook verschijnen. Het verplichte deel van het beleid is alleen maar om een coördinator een onderzoek en een plan te hebben, dus dat zegt nog niets over de kwaliteit van het beleid.

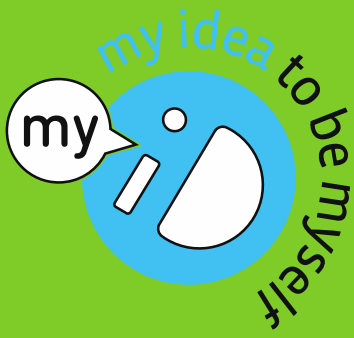
Educatie

De derde pijler is educatie: wat er in de lessen gebeurt. Hoe leren de studenten wat goed sociaal en klantgericht gedrag inhoudt en hoe je dat doet in de praktijk. Dit is een essentieel onderdeel van burgerschap en van veel beroepsvaardigheden. Aandacht hiervoor moet dus in het hele curriculum worden geïntegreerd. Losse lessen over seksuele diversiteit zijn daarom niet genoeg. De school moet constant aandacht hebben voor prosociaal gedrag naar iedereen; van klas 1 tot het diploma. Dit is wat we een “doorlopende leerlijn” noemen.

Leerlingenzorg

Ten slotte is de vierde pijler de leerlingenzorg of studentenzorg. Elke school heeft een systeem om studenten die voor uitdagingen staan te ondersteunen. Dit kunnen leerproblemen zijn, maar het kunnen ook problemen thuis, gedragsproblemen of persoonlijkheidsproblemen zijn - en vaak een combinatie. Uit onderzoek blijkt dat LHBTI+ studenten een aanzienlijk risico lopen sociaal uitgesloten en gestrest te worden, met negatieve gevolgen voor hun leerresultaten. Dit kan zelfs leiden tot voortijdig schoolverlaten en zelfmoordpogingen. De school moet zich hiervan bewust zijn en maatregelen nemen om LHBTI+ studenten te ondersteunen.

Maar het zijn niet alleen LHBTI+-studenten die ondersteuning nodig hebben. Ook *homofobe*, *transfobe* en *seksistische* studenten hebben ondersteuning nodig. Hun negatieve uitingen en ander denigrerend gedrag is niet “gewoon”, vaak hebben ze gedragsproblemen en een omgeving die machtsmisbruik verheerlijkt. Fobisch en seksistisch gedrag, maar ook racistisch gedrag en andere vormen van structurele negativiteit ontstaan vaak op een gebrek aan empathie, extreme behoeften om zich te conformeren aan groepsdruk en onvoldoende coping vaardigheden. Dat gebrek aan positieve attitude en vaardigheden is doorgaans geen individuele karaktertrek maar ze komen voort uit een bepaalde maatschappelijk omgeving. Ook zij hebben hulp nodig want als ze zulk negatief gedrag blijven houden, veroorzaken ze conflicten en onveiligheid op school, bedreigen ze de democratie en het zal ook hun kansen op de arbeidsmarkt benadelen.

Fasen van beleidsontwikkeling

Het DOEL-model laat ook zien dat het veranderen van school geen digitaal proces is: je kunt veiligheid niet "aan" of "uit" zetten. Elke school zou een innovatieproces moeten doorlopen om veiliger te worden. Als we dit simpel willen presenteren, kunnen we onderscheid maken tussen vier fasen.

Het DOEL model

	(hobby)	directie	team	leerlingen
Doelen	Individuele voornemens	Onderzoek Visievorming	Team gesprekken Anti-pest certificering	Leerlingen visitatie
Omgeving	Losse opmerkingen	Schoolregels	Gedragen gedragscode	Zelfcorrectie
Educatie	Incidentele voorlichting	Opzet leerlijn	Eigen lessen Extern aanbod ingebouwd	Eigen projecten
Leerlingenzorg	Hulp door geïnteresseerden <small>Gender Sexuality Alliance (GSA) zelforganisatiegroep</small>	Integratie in zorgstructuur <small>steun voor GSA (taakuren)</small>	Iedereen aanspreekbaar No blame aanpak	Breed gedragen GSA voor schoolverbetering

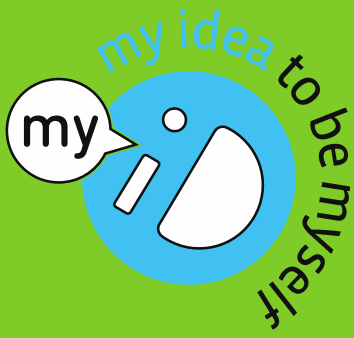

mijn idee om mezelf zijn

In de eerste fase doet niemand iets, of ondernemen alleen individuele docenten of studenten individuele interventies, zoals het uitnodigen van voorlichters van een lokale LHBTI+ organisatie of een activiteit van een Gender & Sexuality Alliance (GSA)³. Hoewel enthousiaste docenten dit soms zeer professioneel kunnen doen, noemen we dit de "hobby" fase omdat het qua beleid niet verder komt dat een vrijwillige bijdrage van enkele enthousiastelingen.

In de tweede fase begint de schoolleiding na te denken over hoe het beleid kan worden verbeterd. Ze doen een behoefteanalyse, besluiten dat het een prioriteit moet worden, en plannen en implementeren een paar eerste

³ Een groep homoseksuele en heterostudenten die samenkomen voor sociale doeleinden, maar misschien ook voor activisme

maatregelen, zoals een introductietraining. Dit is vooral een planfase en bewustmakingsfase. Het personeel is in de uitvoering er nog niet erg bij betrokken.

In de derde fase worden de ideeën en uitvoering van interventies breed gedeeld met het hele personeel. Het gaat dan om activiteiten die personeel binnen en buiten de les actief gaan toepassen. Meerdere leerkrachten experimenteren in hun klas en verschillende lessen en andere acties worden aangepast aan de school.

In de vierde fase worden de studenten niet alleen passief maar ook actief betrokken. Ze krijgen niet alleen enkele lessen over seksuele diversiteit, maar komen ook actief met hun eigen ideeën voor projecten. Misschien starten ze een Gender & Sexuality Alliance (GSA).

Een teammanager kan met behulp van het DOEL-model reflecteren op de situatie in het team en op de context van het instituut. Welke aandacht heeft het instituut en het team voor seksuele diversiteit? Bedenk ook welke aandacht instituut en het team heeft voor aanverwante vakken als sociaal gedrag, burgerschap, seksuele voorlichting, non-discriminatie en emancipatie. Bedenk wat voor soort interventies dit waren (onderzoek en doelen stellen, omgevingsinterventies, educatieve interventies of studentenzorginterventies) en noteer ze in de daarvoor bestemde vakjes van het model. Deze notities vormen een eerste subjectieve diagnose van het schoolbeleid. Deze eerste analyse moet worden besproken met andere belanghebbenden in de school, want vaak weten teamleiders niet wat er in de uitvoering precies gebeurt, en weten docenten dat vaak ook niet echt van elkaar.